

KALENDARIUM WYDARZEŃ KULTURALNYCH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM (styczeń–grudzień 2006)*

Styczeń

„Kumotersko gońba” – Małe Ciche

Coroczna impreza sportowo-regionalna, podczas której odbywa się rywalizacja w tradycyjnych „góralskich konkurencjach”: wyścigi kumoterek (lekkich sań góralskich), skiring i ski-skiring, parada gazdowska.

„O lipnicką gwiazdę” – Lipnica Murowana

Przeгляд grup kołędniczych organizowany przez Gminny Dom Kultury w Lipnicy.

„Pastuszkowe kołędowanie” – Nowy Sącz

Przeгляд grup kołędniczych organizowany przez Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu.

Widowiska nawiązujące do tradycji kołędowania w okresie Bożego Narodzenia. Teksty i scenariusze widowisk przekazywane są z pokolenia na pokolenie. Barwne stroje, wykonywane przez samych kołędników.

„Góralski karnawał” – Bukowina Tatrzańska

Ogólnopolski konkurs grup kołędniczych, zespołów folklorystycznych, kiermasze sztuki, popisy solowych grup tanecznych, konkurs tańca zbójnickiego, kumoterki, skiring, ski-skiring, przejazdy zaprzęgami paradnymi, występy zespołów regionalnych z kraju i z zagranicy.

Opłatek regionalistów małopolskich – Kraków

Miła uroczystość w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie.

Luty

Operowe spotkania zamkowe – Niepołomice

Odbywają się w Zamku Królewskim w Niepołomicach. Jest to nowa propozycja kulturalna skierowana do mieszkańców Krakowa, Niepołomic i całego regionu. Przedsięwzięcia te realizowane są w różnych miejscach Niepołomic: w kościele, w komnatach zamkowych, czy dziedzińcu zamkowym w sezonie letnim. Propozycje w tym roku to m.in. „Stabat Mater”, „Don Pasquale”, „Mozart”, czy „Lirnik polski”.

* Wyboru dokonano na podstawie informacji zawartych w prasie lokalnej rejestrowanej i gromadzonej na bieżąco w Czytelnicy Zbiorów Regionalnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie oraz zawartych na stronie www.wrotamalopolski.pl, gdzie można również znaleźć informacje o bieżących przedsięwzięciach, imprezach i wydarzeniach kulturalnych.

Warsztaty haftu podegrodzkiego – Nowy Sącz

Warsztaty artystyczne tradycyjnego haftu podegrodzkiego organizowane są przez Małopolskie Centrum Kultury „Sokół”. Zajęcia dotyczyły podstaw techniki hafciarskiej i zdobnictwa odzieży wierzchniej damskiej (gorset, wizytka), męskiej (spodnie, kamizelka, kaftan, gurmiana) oraz dziecięcej.

„Pastuszkowe kolędowanie” – Podegrodzie

Ogólnopolskie Spotkania Dziecięcych i Młodzieżowych Grup Kolędniczych. Uczestniczą w nich najlepsze grupy kolędnicze z całej Polski – zwycięzcy eliminacji powiatowych i regionalnych oraz rekomendowane przez wojewódzkie domy kultury. Poprzez różnorodność występujących grup (herody, szczodroki, draby, podłaznicy, grupy z turoniem, z gwiazdą, z szopką lalkową) impreza ukazuje bogactwo obrzędów bożonarodzeniowych.

Gminny przegląd grup cygańskich – Lipnica Górna

W ostatnią niedzielę karnawału w Lipnicy Górnej spotykają się „zespoły cygańskie”, aby zaprezentować stare obrzędy związane z zapustami. Grupy przebierańców wędrują od domu do domu z wróżbami, tańcami i przyśpiewkami.

Marzec

„O wielką nagrodę Zająca Poziomki” – Żabno

Małopolski przegląd teatrów lalkowych ma długoletnią tradycję. Jest konfrontacją dokonań artystycznych i poszukiwań inscenizacyjnych dziecięcych i młodzieżowych teatrów lalkowych działających w ośrodkach kultury, szkołach i placówkach wychowawczych województwa małopolskiego. Laureaci przeglądu nominowani są do udziału w Ogólnopolskich Spotkaniach Lalkarzy w Puławach i spotkaniu finałowym Festiwalu Teatrów Dzieci i Młodzieży „Bajdurek” w Nowym Sączu.

„Barwy Małopolski” – Pasierbiec

Wystawa malarstwa, której organizatorem jest Małopolskie Biuro Wystaw Artystycznych w Nowym Sączu, Galeria „U Jaksy” w Miechowie oraz Towarzystwo Przyjaciół Sztuki w Miechowie. Impreza planowana jako cykliczna – ma na celu ukazanie piękna Małopolski. Pierwszy plener odbył się w okolicach Limanowej – w Pasierbcu. Wystawa będzie prezentowana również w innych miastach Polski i za granicą.

Konkurs poezji religijnej im. ks. prof. Józefa Tischnera – Ludźmierz

Konkurs ma charakter otwarty, a przeznaczony jest zarówno dla autorów z Polski, jak z zagranicy. Jego zadaniem jest ożywianie kultury regionu m.in. z tego powodu obejmuje dwie kategorie językowe: literacką i gwarową.

Kwiecień

Festiwal huculski – Kraków

Stowarzyszenie Wschodnia Perspektywa jest głównym organizatorem Festiwalu Kultury Huculskiej. Celem festiwalu jest przybliżenie folkloru i kultury huculskiej mieszkańcom Krakowa poprzez różnorodne punkty programu: cykle wykładów oraz szereg atrakcji kulturalnych takich jak m.in.: wystawy, warsztaty, prezentacje, pokaz filmów, przemarsz Hucułów w strojach ulicami Krakowa, koncerty huculskich zespołów.

„Lipnicka palma” – Lipnica Murowana

Konkurs palm i rękodzieła artystycznego „Lipnicka palma” jest organizowany już od przeszło 40 lat. Ma na celu kultywowanie pięknej i starej tradycji wykonywania wysokich palm wielkanocnych i rękodzieła artystycznego związanego z okresem Świąt Wielkanocnych. Niedziela Palmowa wzbogacona jest występami zespołów folklorystycznych, degustacją potraw regionalnych, kiermaszem rękodzieła artystycznego, promocją oferty agroturystycznej, konkursem wiedzy historycznej o regionie i prezentacją zwyczajów ludowych.

Gminne konkursy palm wielkanocnych

„Szum we wsi” – Jawiszowice

Projekt kulturalno-społeczny „Szum we wsi” – „Jajuszowickie jajo” i „Paw jawiszowicki” w Jawiszowicach. Są to konkursy wielkanocne w gminie Brzeszcze-Jawiszowice. Ich celem jest aktywowanie mieszkańców, szczególnie młodego pokolenia, aby uświadomili sobie walory miejsca, w którym żyją, poznali jego historię i tradycje.

Przepatrzowiny teatrów regionalnych Małopolski – Czarny Dunajec

Przepatrzowiny mają charakter konkursowy. Uczestnikami imprezy są teatry regionalne, mające w swoim repertuarze inscenizację tradycyjnych obrzędów i zwyczajów, jak również utwory dramatyczne i komediowe pisane gwarą danego regionu i traktujące o życiu wsi.

Maj

VIII Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego zob. str. 312

„U zbiegu trzech kultur – Lindada 2006” – Bukowina Tatrzańska

Gminny Festyn „U zbiegu trzech kultur – Lindada 2006” jest coroczną imprezą plenerową o charakterze otwartym, ukazującym różnorodność kultur w gminie Bukowina Tatrzańska (podhalańskiej, spiskiej i romskiej). Organizowany jest w formie występów, gier, zabaw, wspólnego biesiadowania i grilowania.

„Krakowski wianek” – Szczurowa

Przeгляд zespołów regionalnych, kapel ludowych i grup śpiewaczych im. Jędrzeja Cierniaka „Krakowski Wianek” w Szczurowej jest organizowany przez Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” – Biuro Organizacyjne w Tarnowie wspólnie z Gminnym Centrum Kultury i Czytelnictwa w Szczurowej, pow. brzeski pod honorowym patronatem Jana Berezy – członka Zarządu Województwa Małopolskiego i Mariana Zalewskiego – wójta gminy Szczurowa. Do udziału organizatorzy zapraszają działające na terenie Małopolski młodzieżowe i dorosłe zespoły regionalne prezentujące formy: autentyczne i opracowane artystycznie (region Krakowiaków Wschodnich, Zachodnich, Pogórza Ciężkowickiego, pogranicza krakowsko-rzeszowskiego) oraz kapele ludowe i grupy śpiewacze.

„Wielka majówka tatrzańska” – Zakopane

„Przednówek w Kościelisku” – Kościelisko

Festiwal orkiestr dętych – Proszowice

Czerwiec

„Książka i Róża”

Piąta edycja projektu. Pomysł zaczerpnięto ze zwyczaju katalońskiego gdzie w dniu św. Jerzego (23 kwietnia) mieszkańcy obdarowują się tomikami poezji czy prozy i właśnie różami. 9 i 10 czerwca w ramach Małopolskich Dni „Książka i Róża” księgarze oferują tomiki z 10 proc. rabatem i różą w prezencie. Przez dwa majowe dni na Rynku w Krakowie odbywa się kiermasz, na którym oprócz zakupów można wysłuchać koncertów poezji śpiewanej lub uczestniczyć w happeningowej inscenizacji polskiej klasyki. Na trasie Planty – Bronowice (znane z „Wesela” Wyspiańskiego) jeździ „biblioteczny tramwaj”, w którym czytane są na głos książki dla dzieci. Co roku w promocyjnej sprzedaży książek bierze udział ponad 50 księgarń z całej Małopolski.

Lajkonik – Kraków

Trasa przejścia Lajkonika rozpoczyna się przy klasztorze Sióstr Norbertanek i przez ulice Zwierzyniecką i Franciszkańską prowadzi do Rynku Głównego. Uroczysty pochód Lajkonika nawiązuje do legendy o pobycie wojsk tatarskich w Krakowie w XIII w.

Imprezy plenerowe letnie

Powitanie lata – dni miast i miasteczek, m.in. Olkusza, Kęt, Chełmka, Makowa Podhalańskiego, Andrychowa, Wolbromia.

„Malowana chata” – Zalipie

Konkurs malarek ludowych mieszkających w Zalipiu i okolicznych wioskach – zdobienie domów, izb, płotów, studni i wszystkiego co się da typowymi, kwiatowymi wzorami zlipiańskimi. Finał konkursu odbywa się w niedzielę po święcie Bożego Ciała.

Święto zabawki ludowej – Stryszawa

Pierwsze święto zabawki ludowej odbyło się w 1997 r. Tradycyjnie otwiera je barwny korowód dzieci i młodzieży, wędrujący trasą z Warsztatów Twórczych do Gminnego Ośrodka Kultury, gdzie odbywa się impreza. Jak różne są zabawki, tak różne są hasła przewodnie kolejnych imprez: ptaki, koniki, samochody i samoloty, lalki i misie, karuzele i karuzelki.

„Dziadońcynie granie” – Bukowina Tatrzańska

Konkurs muzyk podhalańskich, którego celem jest propagowanie muzyki podhalańskiej, zachowanie jej charakterystycznego stylu, a w szczególności tradycji muzycznej słynnej muzykantki z Bukowiny Tatrzańskiej Bronisławy Dziadoń-Koniecznej. Jest również okazją do wymiany doświadczeń na temat tradycyjnej i współczesnej muzyki góralskiej i prezentacji zapomnianych nut góralskich.

Sobótki radgosko-dąbrowskie – Narożniki

Obrzęd sobótkowy jest przygotowywany przez zespół folklorystyczny „Nieczajnianie” z Nieczajny Górnej, nad malowniczo położonym zalewem w Narożnikach (wianki sobótkowe, piosenki i pieśni obrzędowe, elementy tańca ludowego). Obrzęd jest najważniejszym elementem festynu, na który składają się ponadto występy amatorskich zespołów, kiermasz sztuki ludowej, pokaz fajerwerków i zabawa.

Rajskie święto truskawki – Rajbrot

Rajbrot od kilkudziesięciu lat słynie z dużych plantacji truskawek, którym sprzyja miejscowy mikroklimat. Degustacja specjałów przygotowanych z truskawek, połączona z kiermaszem rękodzieła ludowego, tworzy swojską atmosferę dawnego wiejskiego targu.

Lipiec – Sierpień

Letnie imprezy plenerowe

Promocja folkloru i kultury regionalnej, obrzędów i zwyczajów, koncerty, konkursy, happeningi, zabawy, ogniska, dni miejscowości, pikniki folklorystyczne, plenery malarskie, festiwale.

„Święto dzieci gór” – Nowy Sącz

Międzynarodowy festiwal dziecięcych zespołów regionalnych jest miejscem spotkania dzieci z różnych kręgów kulturowych i religijnych, gdzie – podczas wspólnej zabawy – zapoznają się one z bogactwem i różnorodnością tradycji różnych krajów i regionów, uczą się tolerancji i szacunku w stosunku do wiary, kultury, obyczajów i zachowań swoich rówieśników.

„Sabałowe bajania” – Bukowina Tatrzańska

Ogólnopolski konkurs gawędziarzy, instrumentalistów, śpiewaków, pytacy i mowy starosty weselnego. Wielkie święto folkloru. Święto tradycji ludowej, gawędy, gwary, śpiewu, muzyki i tańca.

Festiwal kultury żydowskiej – Kraków

Festiwal jest jednym z najważniejszych i największych wydarzeń tego typu na świecie. W festiwalowe dni na Kazimierzu rozbrzmiewa śpiew synagogalny, muzyka klezmerska, żydowska muzyka ludowa, chasydzka, klasyczna. Można obejrzeć filmy, przedstawienia i wystawy, wziąć udział w warsztatach, posłuchać opowieści Żydów o ich kulturze.

Międzynarodowy festiwal folkloru ziem górskich – Zakopane

Jak co roku, na Dolnej Równi Krupowej rośnie wioska festiwalowa skupiona wokół namiotu, w którym odbywać się będą koncerty konkursowe i towarzyszące.

Dożynki

Uroczystości gminne, powiatowe, parafialne, wojewódzkie, konkursy wieńców dożynkowych.

Tydzień kultury beskidzkiej – Maków Podhalański, Oświęcim i in.

Tydzień kultury beskidzkiej ze względu na swój charakter, zasięg, czas trwania, ilość wykonawców i koncertów, liczbę widzów, jak również ze względu na niepowtarzalną, urzekającą barwnością i porywającą żywiołowością atmosferę jest imprezą nieporównywalną z żadną inną. Podczas jego trwania zespoły folklorystyczne prezentują oryginalne bogactwo ludowej muzyki, tańca i śpiewu, obrzędów i zwyczajów, ludowi artyści swoją twórczość, a organizacje i instytucje kultury osiągnięcia w zakresie ochrony, dokumentacji i popularyzowania dorobku ludowej kultury.

„Jarmark podhalański” – Nowy Targ

Od roku 1999 Urząd Miasta Nowego Targu organizuje imprezę, która nawiązując do tradycji XIV-wiecznego targu. Rozpoczyna się w trzeci czwartek sierpnia i trwa 4 dni. Jest nawiązaniem do historii, ale również ma ambicję stwarzania warunków do promocji rzemiosła, twórców ludowych i lokalnych wyrobów.

„Witowiańsko watra” – Witów

Impreza kulturalna, która tradycyjnie odbywa się w ostatnią niedzielę lipca. Rozpoczyna się mszą świętą w kościele parafialnym, po której uczestnicy przejeżdżają samochodami przez wieś. Na placu za remizą strażacką odbywają się występy miejscowych i zaproszonych zespołów regionalnych. Dodatkowymi atrakcjami są konkursy ludowe, loterie, a wieczorem zabawa przy muzyce góralskiej.

„Święto Kliszczaka” – Pcim

Plenerowa impreza folklorystyczna, mająca na celu kultywowanie tradycji górali myślenickich – Kliszczaków. W programie imprezy są występy zespołów kliszczackich m.in. zespół Pcimianie, Mali i Starsi Kliszczacy; konkursy, potańcówka przy kapeli i potrawy regionalne.

Limanowskie lato artystyczne – Limanowa

Wakacyjna impreza, podczas której, na letniej estradzie limanowskiego Rynku, prezentują się zespoły artystyczne działające na terenie powiatu limanowskiego.

Parada kultur pogranicza – Łużna

Impreza mająca charakter pleneru artystycznego z koncertami zespołów artystycznych, wystawami rękodzieła artystycznego, prezentacją potraw regionalnych, przedstawieniem walorów turystycznych i krajobrazowych gminy Łużna i regionu Pogórza.

Wrzesień

Muzeobranie Małopolska. Weekend odkrywców!

Trzecia edycja Muzeobrania odbyła się podczas weekendu (30 września – 1 października). Małopolski Instytut Kultury w Krakowie wraz z siedmioma muzeami Małopolski – w Bieczu, Chabówce, Dołędze, Stróżach, Wadowicach, Zalipiu i Zubrzycy – przygotował dla „weekendowych odkrywców” wyjątkowo atrakcyjną ofertę.

Folklorystyczne spotkania nad Przemszą – Chelmek

W imprezie biorą udział zespoły folklorystyczne Śląska i Małopolski, a towarzyszą im ekspozycje rękodzieła artystycznego, sztuki ludowej oraz stoiska handlowe.

„Polaniarski osod” – Kościelisko

Impreza wskrzesza to zapomniane dziś nieco święto. Osod w góralskiej gwarze to koniec sezonu wypasu owiec. Zespół „Polaniorze” prezentuje program „Osod”, czyli jesienny redyk i rozsadzanie owiec (oddawanie ich gazdom).

„O złoty warkocz Tarłówny” – Dębno

Międzynarodowy turniej rycerski na zamku w Dębnie odbywający się co roku. Prezentowane są pokazy średniowiecznych walk rycerskich, artylerii i konnicy. Imprezie towarzyszą wydarzenia kulturalne nawiązujące do kontaktów polsko-węgierskich oraz całodzienny jarmark.

Październik

Festiwal koronki klockowej – Bobowa

Cieszące się kiedyś ogromną popularnością koronkarstwo klockowe, jest dzisiaj w Polsce rzemiosłem zanikającym. Jednym z nielicznych dziś ośrodków propagujących tradycje z nim związane jest Bobowa, w której już pięciokrotnie organizowany był Międzynarodowy Festiwal Koronki Klockowej. W ramach trwającej kilka dni imprezy koronczarki z różnych części Europy prezentują w Bobowej swoje wyroby, które można potem kupić na towarzyszącym wystawie kiermaszu.

Lemkowska jesień twórcza – Gorlice i Wysowa

Prezentacje aktualnego dorobku literackiego współczesnych pisarzy lemkowych. Organizowane są również wystawy sztuk plastycznych i występy zespołów muzycznych. W imprezie biorą udział nie tylko Lemkowie mieszkający w Polsce, lecz i z innych obszarów ruskich na Słowacji, Węgrzech, Zakarpaciu. Literatura prezentowana jest zarówno w języku lemkowym jak i polskim.

Listopad

„O Złotą Warzechę” – Stryżawa

Powiatowy konkurs potraw regionalnych. To „najsmaczniejsza” impreza powiatu suskiego. Można powiedzieć, że to coś dla ciała i ducha, wspólne spotkanie, śpiewanie i degustowanie specjałów kilkunastu grup startujących w szranki.

Grudzień

Imprezy artystyczne i folklorystyczne z okazji Bożego Narodzenia

Przeglądy dziecięcych grup kołędniczych, konkursy malarstwa i rzeźby, konkursy na tradycyjne ozdoby choinkowe, konkursy szopek i gwiazd betlejemskich oraz stroików i kartek świątecznych, jasełka

Konkurs najpiękniejszych szopek krakowskich – Kraków

Konkurs organizowany od ponad 60 lat na krakowskim Rynku Głównym mający na celu wybór najpiękniejszej szopki krakowskiej, sięgającej swoją tradycją XIX-wiecznego Krakowa.

„Anioł w miasteczku” – Lanckorona

Zimowy jarmark w Lanckoronie organizowany przez Gminny Ośrodek Kultury.

oprac. Justyna Przydzielska